

Εργαστήριο 2^ο : «Είμαστε όλες/-οι ίσες/-οι!»

- ✚ Εργαστηριακός Κύκλος: **Ζω καλύτερα – Ευ Ζην**
Τομέας: **iii. Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση**
- ✚ Εργαστηριακός Κύκλος: **Ενδιαφέροναι και Ενεργώ – Κοινωνική
Συναίσθηση και Ευθύνη**
Τομείς: **i. Ανθρώπινα δικαιώματα και συμπερίληψη**
iii. Αλληλοσεβασμός και διαφορετικότητα

Ομάδα στόχου: Μαθήτριες/-τές Δ' - Ε' - ΣΤ' τάξεων Δημοτικού Σχολείου

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 4 ώρες

Σημείωση για τα τον/την εκπαιδευτικό: Είναι δυνατόν, εάν ο διαθέσιμος χρόνος είναι μικρότερος από τον προτεινόμενο, για την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, να παραλείψετε τη δραστηριότητα Γ.

Δραστηριότητες που περιλαμβάνει το εργαστήριο:

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
<ul style="list-style-type: none"> • Καλλιέργεια των δεξιοτήτων που ακολουθούν, με έμφαση σε: συνεργασία, συμμετοχή και επικοινωνιακή ικανότητα, σεβασμός στη διαφορετικότητα, εμπιστοσύνη και αλληλοσεβασμός, ενσυναίσθηση, ιδιότητα του πολίτη • Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και η ισότητα των φύλων • Εμβάθυνση και ανατροπή των αρνητικών στερεότυπων 	A. Ό,τι μας ενώνει, ό,τι μας χωρίζει	
	B. Οι επιπτώσεις της ταμπελοποίησης	Αυτοκόλλητα χαρτάκια για σημειώσεις, στυλό, μολύβια
	Γ. Ο αγώνας για την επιτυχία	Εκτυπωμένοι «ρόλοι»
	Δ. Δικαιοσύνη, ισότητα και ανθρώπινα δικαιώματα	Χαρτόνι, μαρκαδόροι, ξυλομπογιές

Δεξιότητες που καλλιεργούνται:

Δεξιότητες Μάθησης

- Κριτική σκέψη
- Επικοινωνία
- Συνεργασία
- Δημιουργικότητα

Δεξιότητες Ζωής

- Αυτομέριμνα
- Κοινωνικές Δεξιότητες
- Πολιτειότητα
- Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
- Ανθεκτικότητα
- Υπευθυνότητα
- Πρωτοβουλία
- Οργανωτική ικανότητα
- Προγραμματισμός
- Παραγωγικότητα

MIT: Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης

- Πληροφορικός γραμματισμός (ICT literacy)
- Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy)
- Γραμματισμός στα μέσα (media literacy),
- Τεχνολογικός γραμματισμός (technology literacy)
- Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες
- Ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο (αντιμετώπιση phishing, cyberbullying, κ.ά.)
- Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων
- Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας
- Δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα
- Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών

Δεξιότητες του νου

- Επίλυση προβλημάτων
- Μελέτη περιπτώσεων
- Κατασκευές

Σύνδεση με το ΠΣ – Διαθεματικότητα:

Γλώσσα

- ✓ Αξιοποίηση γλωσσικών δεξιοτήτων για τη διατύπωση ερωτημάτων, την ταξινόμηση πληροφοριών, διατύπωση επιχειρημάτων και απόψεων.
- ✓ Αποτελεσματική συμμετοχή σε ένα εύρος συνεργατικών συζητήσεων (ένας/μία προς έναν/μία, σε ομάδες, καθοδηγούμενες από τον/την εκπαιδευτικό) θεμάτων και κειμένων, χτίζοντας πάνω στις ιδέες των άλλων και εκφράζοντας τις δικές τους με ξεκάθαρο τρόπο.
- ✓ Χρήση πληροφοριών που έχουν αποκτηθεί από εποπτικά μέσα (πχ. φωτογραφίες) και λέξεων μέσα από το κείμενο για την κατανόηση του κειμένου (πχ. πού, πότε, γιατί και πώς τα βασικά δρώμενα συμβαίνουν).
- ✓ Χρήση λογοτεχνικών κειμένων ως μέσο εξερεύνησης της δραστηριότητας, οι αγαπημένες τηλεοπτικές εκπομπές των παιδιών, ιστότοποι στο διαδίκτυο, ηλεκτρονικά περιοδικά, ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, διαφημίσεις στον ηλεκτρονικό-έντυπο τύπο και στην τηλεόραση.
- ✓ Εμπλοκή σε διαδικασίες κριτικού αναστοχασμού με σκοπό να δουν την διαφορετικότητα των μαθητών, όχι ως εμπόδιο, αλλά ως μέσο εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας.

Κοινωνική και πολιτική αγωγή

- ✓ Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και στάσης.
- ✓ Συμπεράσματα μέσα από ανάλυση και σύνθεση δεδομένων.

Θεατρική Αγωγή

- ✓ Συνειδητοποίηση της έννοιας του ρόλου (παιχνίδι ρόλων).
- ✓ Ενθάρρυνση της δημιουργικής έκφρασης του παιδιού.
- ✓ Γνωριμία με τον εαυτό του, η συνεργασία και η αρμονική ένταξή του στην ομάδα.
- ✓ Ανάπτυξη των φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων του.
- ✓ Καλλιέργεια του ψυχικού του κόσμου.

- ✓ Δημιουργική ανάπτυξη των εκφραστικών δεξιοτήτων του μέσα από τον λόγο.
- ✓ Άμεση ενεργοποίηση, συμμετοχή και παρέμβαση του παιδιού στη διδακτική διαδικασία.
- ✓ Η τέχνη ως εργαλείο για την αποδοχή του «άλλου».

Ιστορία

- ✓ Ιστορικότητα της διαδρομής των ανθρώπινων κοινωνιών, ως μια διαδικασία δοκιμασιών, προσαρμογών, ανατροπών, ενίοτε ακόμα και παλινδρομήσεων, αλλά και προόδου, σε κάθε περίπτωση, όμως, αλληλεπιδράσεων και ωσμώσεων μεταξύ τους.

Θρησκευτικά

- ✓ Εδραίωση της άποψης ότι η γνώση και η κατανόηση των «άλλων» είναι προϋπόθεση για τον πραγματικό σεβασμό και τη συνύπαρξη ανάμεσά τους.
- ✓ Συνειδητοποίηση κοινών αναγκών, επιθυμιών και χαρακτηριστικών των μελών της κοινωνίας.
- ✓ Αποδοχή, σεβασμός και υπεράσπιση του δικαιώματος στη διαφορετικότητα.
- ✓ Αναγνώριση και σεβασμός στις επιθυμίες και τις ανάγκες των άλλων.
- ✓ Καλλιέργεια της ενσυναίσθησης.

Αγωγή Υγείας

- Κατανόηση της μοναδικότητας της προσωπικότητας των παιδιών, αλλά και της ομοιότητάς τους με τους άλλους/ες ως μέλη μιας ομάδας (π.χ. οικογένεια, ομάδα συνομηλίκων, σχολική τάξη).

A. Δραστηριότητα: «Ό,τι μας ενώνει, ό,τι μας χωρίζει...»

Διάρκεια: 45 λεπτά

Διδακτικοί στόχοι:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό.
- Αναζήτηση τρόπων κοινωνικής στήριξης και συμπερίληψης όλων των μαθητών/μαθητριών.

Σχέδιο μαθήματος:

Βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν διάφορες πλευρές της ταυτότητάς τους, να διερευνήσουν τα θέματα του αποκλεισμού και των διακρίσεων, για όσα αφορούν την προσωπική ταυτότητα, και των διαφορετικών εκδηλώσεών τους, καθώς και τα συναισθήματα που προκαλούν. Η εμπειρία τού να ανήκεις σε μια ομάδα και η πιθανότητα να είσαι μόνος/η ενεργοποιεί ποικίλα συναισθήματα, που μπορούν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και θετική δράση.

Περιγραφή δραστηριότητας:

1. Εξηγήστε το στόχο της δραστηριότητας χρησιμοποιώντας απλές λέξεις π.χ.: «Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, θα μιλήσουμε για πράγματα που μας ενώνουν, αλλά μπορούν και να μας χωρίσουν και για το τι μπορεί να γίνει για να γεφυρώσουμε αυτές τις διαφορές».
2. Επισημαίνετε ότι, κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δείχνουμε προσοχή και σεβασμό σε όλες τις απόψεις και γι' αυτό δε διακόπτουμε αυτήν/-όν που μιλάει.
3. Τα παιδιά κάνουν κύκλο αφήνοντας μια μικρή απόσταση το ένα από το άλλο, όσο το επιτρέπει ο χώρος.
4. Εξηγήστε ότι θα τους διαβάσετε προτάσεις που θα ξεκινούν ως εξής: «Να κάνει ένα βήμα μπροστά όποιο παιδί...».
5. Ζητάτε από τα παιδιά να είναι ειλικρινή. Τα ενθαρρύνετε να αναγνωρίσουν και να εμβαθύνουν στα συναισθήματα που θα έρθουν στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Ενδεικτικές φράσεις που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε:

Αν εξυπηρετεί τους επιμέρους στόχους σας, προσθέστε ή αφαιρέστε φράσεις ή δημιουργήστε κάποιες δικές σας. Έχουμε συνεχώς κατά νου ότι ο στόχος

μας είναι να αναδείξουμε τις διαφορές και τις ομοιότητες με διαφορετικές ομάδες συνομηλίκων και τα συναισθήματα που προκύπτουν από τις διακρίσεις και τον σχολικό εκφοβισμό.

«Να κάνει ένα βήμα μπροστά όποιο παιδί...

- έχει καστανά μαλλιά,
- φοράει γυαλιά,
- έχει κόκκινα μαλλιά,
- φοράει σιδεράκια,
- ακούει μόνο ξένη μουσική,
- ακούει μόνο ελληνική μουσική,
- ασχολείται με τη μουσική (τραγουδάει ή παίζει κάποιο μουσικό όργανο),
- κάνει πρωταθλητισμό σε κάποιο άθλημα,
- έχει έναν αδελφό/ή στο ίδιο σχολείο,
- είναι μέλος πολυμελούς οικογένειας (πάνω από 5 άτομα),
- έχει συγγενείς πρώτου βαθμού σε άλλη χώρα,
- έχει αλλάξει πόλη/χώρα πάνω από μία φορά,
- έχει αλλάξει σπίτι πάνω από δύο φορές,
- είναι vegetarian,
- του αρέσει να διαβάζει λογοτεχνία,
- ζει στο ίδιο σπίτι με παππού ή γιαγιά,
- έχει ακούσει να τον/τη βρίζουν και δεν αντέδρασε,
- ένωσε πρόσφατα μοναξιά,
- γράφει με το αριστερό χέρι,
- το έχουν κάποτε κοροϊδέψει για ένα χαρακτηριστικό της ταυτότητάς του,
- ένωσε κάποια στιγμή έντονο θυμό,
- είναι βαθιά θρησκευόμενος/η,
- δεν πιστεύει σε κάποια θρησκεία,
- έχει ένα γονιό από άλλη χώρα,
- του έχουν καταστρέψει κάτι δικό του στο σχολείο,
- έχει σκεφτεί ότι τα ομοφυλόφιλα άτομα προκαλούν τον σχολικό εκφοβισμό με τη συμπεριφορά τους,
- έχει κοροϊδέψει ή ειρωνευτεί κάποιο συνομήλικό του,
- έχει νιώσει φόβο ή απειλή στο σχολείο ή αλλού εξαιτίας της επιθετικότητας κάποιων συμμαθητών/τριών του,
- έχει νιώσει προσβεβλημένο από κάτι που του είπε ένας εκπαιδευτικός του σχολείου,
- ένωσε αδικημένος/η από τους γονείς του,

- έχει δεχτεί κάποιου είδους βίαιη συμπεριφορά,
- έχει αποκαλέσει κάποιο συνομήλικο άτομο αδελφή, χοντρό, κοντό, γυαλάκια, αγοροκόριτσο, Αλβανό, μαύρο και τα συνώνυμά τους,
- έχει μάθει ότι διέδιδαν διάφορα πράγματα γι' αυτόν/ή,
- έχει πληγωθεί από τη συμπεριφορά ενός φιλικού προσώπου,
- του έχει συμβεί να είναι μάρτυρας σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού,
- πιστεύει ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα να ντύνεται όπως του αρέσει,
- έχει αισθανθεί πίεση να κάνει κάτι που δεν ήθελε,
- έχει κάνει κάτι που δεν ήθελε,
- έχει νιώσει ότι κινδυνεύει στο δρόμο,
- έχει φίλο/η που δέχεται σχολικό εκφοβισμό γιατί δεν είναι “αληθινός” άνδρας ή “αληθινή” γυναίκα,
- έχει νιώσει ανεπιθύμητη/ος σε μια παρέα,
- πιστεύει ότι η σεξουαλικότητα αποτελεί σημαντικό μέρος της προσωπικότητάς του,
- έχει βρεθεί σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού, δεν αντέδρασε και μετά μετάνιωσε και στενοχωρήθηκε,
- έχει αντιδράσει υποστηρικτικά σε περιστατικό σχολικού εκφοβισμού, έστω και εκ των υστέρων,
- είτε ψέματα τουλάχιστον μια φορά σ' αυτό το παιχνίδι!».

Όταν τελειώσετε με τις προτάσεις, οδηγήστε τα παιδιά να καθίσουν στον κύκλο και ξεκινήστε τη συζήτηση κάνοντας ερωτήσεις. (Οι ερωτήσεις που προτείνονται παρακάτω είναι ενδεικτικές. Επιλέξτε τις πιο κατάλληλες κάθε φορά, παρατηρώντας τη ροή της συζήτησης.)

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Τι παρατηρήσατε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού; Σας εξέπληξε κάτι;
- Ποια συναισθήματα ήρθαν στην επιφάνεια, καθώς παίζατε αυτό το παιχνίδι;
- Πώς νιώσατε όταν ήσασταν πολλά παιδιά μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;
- Πώς νιώσατε όταν ήσασταν λίγα παιδιά μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;
- Πώς νιώσατε όταν ήσασταν μόνος/η μέσα στον κύκλο; Γιατί πιστεύετε ότι νιώσατε έτσι;

(Προσοχή! Όταν ένα παιδί εκφράζει συναισθήματα, αποφεύγουμε οποιονδήποτε σχολιασμό ή αξιολόγηση. Μπορούμε μόνο, αν θέλουμε, να συνεισφέρουμε με μια δική μας σκέψη ή εμπειρία. Τα ίδια ισχύουν και για τα

παιδιά που το ακούν. Αντισταθείτε στην παρόρμηση να επέμβετε, δίνοντας το παράδειγμα της αποδοχής και της συμπερίληψης.)

- Εξηγήστε ότι αυτή η δραστηριότητα έχει στόχο να βοηθήσει τα παιδιά να ανακαλέσουν διάφορα συναισθήματα που έχουν όταν νιώθουν αποδεκτά μέλη μιας ομάδας και πώς είναι αντίστοιχα να νιώθουν ότι τα υποτιμούν, τα περιφρονούν, τα κοροϊδεύουν μπροστά τους ή πίσω από την πλάτη τους ή τα βγάζουν εκτός παρέας.
- Ρωτήστε αν στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία υπάρχουν ομάδες που υφίστανται διακρίσεις και αποκλεισμό για διάφορα στοιχεία της ταυτότητάς τους και έρχονται διαρκώς αντιμέτωπες με τον χλευασμό, την περιφρόνηση, τον αποκλεισμό, την απειλή και τη βία.

Καταιγισμός ιδεών-καταγραφή τους στον πίνακα:

- Ζητήστε από τα παιδιά να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους ένα παιδί γίνεται θύμα αποκλεισμού ή σχολικού εκφοβισμού (π.χ. καταγωγή, χρώμα δέρματος, θρήσκευμα/θρησκευτικά έθιμα, γλώσσα, ύψος, βάρος, ακμή, χροιά φωνής, τρόπος περπατήματος, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός/ερωτικός προσανατολισμός, ρούχα που φοράει, οικονομική κατάσταση κ.ά.).

(Ο στόχος είναι να κάνουμε ξεκάθαρο ότι κάθε άνθρωπος είναι διαφορετικός, μεγαλώνει διαφορετικά και αντιλαμβάνεται διαφορετικά τον κόσμο γύρω του, σύμφωνα με το οικογενειακό και κοινωνικό του υπόβαθρο, τις οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, το μέρος όπου γεννήθηκε ή το μέρος στο οποίο έζησε.)

- ✓ Πώς θα μπορούσαμε όλοι να συνυπάρξουμε, χωρίς να προσβάλλεται η ταυτότητα και η αξιοπρέπεια κάποιων;
- ✓ Τι μπορούμε να κάνουμε για να συμπαρασταθούμε σε μία/ένα συμμαθήτρια/-τή μας που βιώνει αποκλεισμό;
- ✓ Πώς μπορούμε πρακτικά να συνεισφέρουμε στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου σχολικού περιβάλλοντος;

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να επεκταθεί και ως εργασία στο σπίτι. Θα μπορούσατε να ζητήσετε από τα παιδιά να καταγράψουν τις προτάσεις τους ή/και να δημιουργήσουν μια αφίσα με τίτλο, «Το συμπεριληπτικό σχολείο» και να την τοποθετήσουν στην τάξη, για να ενισχύσουν την αλληλεγγύη και τη συμπερίληψη. (Βεβαιωθείτε ότι θα συζητηθεί τι μπορεί να κάνει το σχολείο, ώστε να είναι ασφαλές και υποστηρικτικό για όλα τα παιδιά, αλλά και τι μπορούν να κάνουν τα ίδια ως άτομα ή ομάδες.)

Δραστηριότητα εμπνευσμένη από τις τεχνικές θεάτρου.

Επιμέλεια: Έλενα Σκαρπίδου, Πολύχρωμο Σχολείο

B. Δραστηριότητα: «Οι επιπτώσεις της ταμπελοποίησης»

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 45 λεπτά

Διδακτικός στόχος:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές/-τριες ότι όλοι οι άνθρωποι, συνειδητά ή ασυνείδητα, κατηγοριοποιούμε ή κατηγοριοποιούμαστε, και τι επιπτώσεις μπορεί να έχει αυτή η κατηγοριοποίηση.

Υλικά: Αυτοκόλλητα χαρτάκια για σημειώσεις, στυλό, μολύβια. Θα χρειαστείτε τρεις φορές περισσότερα χαρτάκια από το συνολικό αριθμό των ατόμων που συμμετέχουν.

Περιγραφή δραστηριότητας:

Ταμπέλες

1. Συζητήστε το γεγονός ότι κάθε άτομο ανήκει σε πολλές διαφορετικές ομάδες. Κάθε άτομο επιλέγει να ανήκει σε κάποιες από αυτές τις ομάδες, ωστόσο ο κόσμος μάς βάζει παράλληλα και σε άλλες ομάδες-κατηγορίες είτε το θέλουμε είτε όχι. Με βάση τις ομάδες, στις οποίες ανήκουμε, μπορούμε να είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε καλύτερα τον τρόπο που κατηγοριοποιούμε τους άλλους, καθώς και ποιες μπορεί να είναι οι επιπτώσεις από μια τέτοια ενέργεια. Κατηγοριοποιούμε τους ανθρώπους με ποικίλους τρόπους, πράγμα που συχνά γίνεται ασυνείδητα. Αυτό γίνεται περισσότερο προφανές όταν συναντάμε ένα άτομο που δεν μπορεί να μπει σε κάποια κατηγορία, όπως για παράδειγμα, όταν συναντάμε άτομο για το οποίο δυσκολευόμαστε να πούμε ποιο είναι το φύλο του. Πολλοί άνθρωποι μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση δείχνουν μπερδεμένοι και έχουν περιέργεια ή ακόμα εκφράζουν θυμό και εκνευρισμό. Βάζουμε τους ανθρώπους και τα πράγματα σε κατηγορίες και σε ομάδες, προκειμένου να τους κατανοούμε και να νιώθουμε ασφαλείς στο περιβάλλον μας. Όμως κάτι τέτοιο δεν είναι πάντα θετικό. Δε θεωρούνται όλες οι ομάδες και οι κατηγορίες ίσες. Μερικές θεωρούνται ανώτερες από άλλες. Εντασσόμαστε σε κατηγορίες και ομάδες που φαινομενικά ανήκουμε και οι συμπεριφορές μας ερμηνεύονται κάτω από αυτό το πρίσμα.
2. Εξηγήστε τους τρόπους με τους οποίους κατηγοριοποιούμε τους ανθρώπους και πώς τους κολλάμε ταμπέλες, όπως «αλλοδαπή/-ός»,

«συνταξιούχος», «ομοφυλόφιλη/-ος» κ.ά. Όταν βάζουμε ταμπέλες σε ανθρώπους, τότε πολλά στερεότυπα έρχονται στην επιφάνεια.

Οι δικές μας ταμπέλες

Επικεντρωθείτε τώρα στις ταμπέλες που οι άλλοι βάζουν στον καθένα και την καθεμία από εμάς.

1. Μέσα στην ομάδα ασχοληθείτε με τα εξής:
 - ✓ Ποιες ταμπέλες σας βάζουν οι άνθρωποι της γειτονιάς σας, της οικογένειάς σας, του σχολείου σας κτλ.;

Αυτό που έχει σημασία εδώ είναι να καταλάβουμε την αντίδραση των άλλων, όταν μας συναντούν/γνωρίζουν/βλέπουν για πρώτη φορά –π.χ. στο λεωφορείο, στον δρόμο. Ο αριθμός των κατηγοριών που μπορούν να σας κατατάξουν είναι μεγάλος. Από γενικές κατηγορίες, όπως π.χ. «κορίτσι», μέχρι ειδικές, όπως π.χ. «φιλιαναγνώστης».
2. Μοιράστε τα αυτοκόλλητα χαρτάκια και τα στυλό στα παιδιά. Καθένα από αυτά θα πρέπει να σκεφτεί δυο ταμπέλες που πιστεύει ότι τα άλλα παιδιά του αποδίδουν με την πρώτη ματιά και να σημειώσει μία σε κάθε χαρτί.
3. Συγκεντρώστε τα χαρτάκια. Κολλήστε τα στον τοίχο, ώστε όλα τα παιδιά να μπορούν να τα δουν.
4. Συζητήστε μία-μία τις ταμπέλες. Κολλήστε μια ταμπέλα επάνω σας (για την/τον εκπαιδευτικό) και προκαλέστε την ομάδα να μιλήσει σχετικά με:
 - ✓ Τον ορισμό της συγκεκριμένης ταμπέλας.
 - ✓ Πώς βλέπει ο κόσμος έναν άνθρωπο με τη συγκεκριμένη ταμπέλα;
 - ✓ Τι μπορεί να συνεπάγεται αυτή η ταμπέλα για μια ολόκληρη ομάδα;
 - ✓ Υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση ανδρών και γυναικών μέσα σε αυτή την ομάδα;
 - ✓ Η ταμπέλα έχει θετική ή αρνητική χροιά;
 - ✓ Πώς εκλαμβάνεται από τις κυρίαρχες αντιλήψεις και πώς την αντιμετωπίζει ο κόσμος;
 - ✓ Ποιες από τις ταμπέλες είναι περιοριστικές και ποιες περιλαμβάνουν λίγο πολύ τα πάντα;
 - ✓ Ποιες είναι εκείνες που σπανίως χρησιμοποιούνται;
 - ✓ Πόσο συχνά χρησιμοποιούμε για παράδειγμα την ταμπέλα «ετεροφυλόφιλη/-ος»;
 - ✓ Υπήρξε κατηγοριοποίηση του εαυτού σας ή των άλλων παρά τη θέλησή σας; Πώς νιώσατε γι' αυτό; Ποιες από τις ταμπέλες θα

επιλέγατε να σας έχουν αποδοθεί και ποιες σας αποδόθηκαν χωρίς να ρωτηθείτε;

- ✓ Κάποιο άτομο μπορεί να επιλέξει να έχει επάνω του κάπου τη σημαία του ουράνιου τόξου, θέλοντας να δείξει ότι ανήκει στην κατηγορία των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, όπως ακριβώς άλλο άτομο θα επέλεγε να φορέσει ακριβά ρούχα σχεδιαστών για να δείξει ότι είναι πλούσιο. Σε περιπτώσεις που η εξωτερική εμφάνιση ενός ατόμου διαφέρει από εκείνη της πλειοψηφίας, η ταμπέλα τού αποδίδεται παρά τη θέλησή του.

Πηγή: UNESCO & IDAHO Committee Lesson Plan

<http://goo.gl/hHtKcQ>

Μετάφραση – Επιμέλεια – Προσαρμογή: Πολύχρωμο Σχολείο (2016)

Γ. Δραστηριότητα: «Ο αγώνας για την επιτυχία»

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 45 λεπτά

Διδακτικός στόχος:

- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διακρίσεις και τον αποκλεισμό

Υλικά: μια ευρύχωρη αίθουσα, όπου τα παιδιά θα μπορούν να περπατήσουν απρόσκοπτα από τη μια άκρη στην άλλη. Εκτυπωμένοι «ρόλοι» (βλέπε παρακάτω).

Περιγραφή δραστηριότητας:

Προετοιμασία:

Ετοιμάστε μερικούς ρόλους χρησιμοποιώντας φανταστικά πρόσωπα. Οι ρόλοι δε θα πρέπει να υπερβαίνουν τις 2-3 γραμμές, ενώ μερικοί μπορούν και να επαναλαμβάνονται (κάθε παιδί θα έχει ένα ρόλο). Ο κάθε ρόλος θα πρέπει να παρέχει γενικές πληροφορίες για το πρόσωπο και το κοινωνικό-οικονομικό στάτους του (π.χ. ηλικία, φύλο, εθνικότητα, εισόδημα, ακαδημαϊκό υπόβαθρο, οικονομική κατάσταση κτλ.). Για παράδειγμα:

- Εσύ είσαι μια λευκή γυναίκα, 35 ετών, που κατοικεί σε εύπορη περιοχή. Δουλεύεις σε δικό σου γραφείο, είσαι παντρεμένη με δύο παιδιά και συχνά έρχονται σε σένα άνθρωποι για συμβουλές.
- Εσύ είσαι ένας ομοφυλόφιλος άνδρας, 17 ετών, δεύτερης γενιάς μετανάστης, που μένεις σε εργατικές κατοικίες μαζί με τους γονείς σου, τα τρία αδέρφια σου, τη γιαγιά και τον παππού. Δυσκολεύεσαι να βρεις δουλειά, παρόλο που μερικοί από τους συμμαθητές σου που δεν είναι μετανάστες εργάζονται κανονικά.

Μέθοδος:

1. Εξηγήστε στα παιδιά ότι δε θα πρέπει να μιλήσουν μεταξύ τους καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας.
2. Προετοιμάστε τους «ρόλους», διπλώστε τα χαρτιά και τοποθετήστε τα σε ένα βάζο ή ένα καπέλο. Ζητήστε από κάθε παιδί να επιλέξει ένα χαρτί, να το ανοίξει και να το διαβάσει, χωρίς να μιλήσει με κανένα άλλο παιδί. Όταν όλα τα παιδιά έχουν ρόλο, δώστε τους δέκα λεπτά, ώστε σιωπηλά να φανταστούν και να τοποθετήσουν τον εαυτό τους στο ρόλο που αναφέρεται στο χαρτί. Πώς ήταν τα παιδικά τους χρόνια; Πώς ήταν η σχέση τους με τους γονείς τους και την οικογένεια; Πώς ήταν η μόρφωση τους; Πώς είναι η ζωή τώρα γι' αυτά; Πώς βλέπουν το μέλλον τους;
3. Μετά το πέρας των δέκα λεπτών, ζητήστε από τα παιδιά να σταθούν σε μία ίσια γραμμή κοιτώντας τον τοίχο. Εξηγήστε πως πρόκειται να διαβάσετε κάποιες προτάσεις. Μετά από κάθε πρόταση θα κάνουν ένα βήμα μπρος ή πίσω. Υπενθυμίστε τους πως η δραστηριότητα πρέπει να γίνει σιωπηλά και ότι δεν πρέπει να μιλούν μεταξύ τους.
4. Διαβάστε μία σειρά από προτάσεις ζητώντας τους να κάνουν ένα βήμα εμπρός ή πίσω, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τον ρόλο τους. Ετοιμάστε από πριν τις προτάσεις αυτές. Μερικά ενδεικτικά παραδείγματα προτάσεων είναι διαθέσιμα παρακάτω.
5. Αφού ολοκληρώσετε τις προτάσεις, ζητήστε από τα παιδιά να κοιτάξουν γύρω τους χωρίς να κινηθούν και να σκεφτούν τη θέση τους στον αγώνα (πόσο κοντά βρίσκονταν στον τοίχο που ήταν απέναντί τους, όταν ξεκίνησε ο αγώνας;). Η «αφετηρία» του αγώνα για κάθε παιδί είναι η θέση στην οποία βρίσκεται αυτή τη στιγμή (μόλις τελειώσετε την ανάγνωση των δηλώσεων).

Προτάσεις:

- Αν είσαι γυναίκα, κάνε ένα βήμα πίσω.
- Αν είσαι μη λευκός μετανάστης, κάνε ένα βήμα πίσω.
- Αν οι γονείς σου έχουν δύο αυτοκίνητα, κάνε ένα βήμα μπροστά.
- Αν έχεις κάνει διακοπές σε κάποια χώρα του εξωτερικού, κάνε ένα βήμα μπροστά.
- Αν μιλάς περισσότερες από δύο γλώσσες, κάνε ένα βήμα μπροστά.

Αποτίμηση:

Διευκολύνετε τη συζήτηση χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες υποδείξεις:

- Πώς αισθάνονται τα παιδιά που συμμετέχουν σχετικά με τη θέση τους στον αγώνα; Πώς αισθάνονται για τη θέση των άλλων στον αγώνα;
- Πώς ο ρόλος τους επηρέασε την αφετηρία και την πορεία τους στον αγώνα για την επιτυχία;
- Πώς η θέση των παιδιών στο τέλος του αγώνα επηρέασε τις δικές τους πιθανότητες να τον κερδίσουν; Πώς μπορεί να επηρέασε την αφοσίωση και την προσπάθειά τους για να κερδίσουν τον αγώνα;

Πηγή: UNESCO & IDAHO Committee Lesson

Plan <http://goo.gl/hHtKcQ>

Μετάφραση – Επιμέλεια – Προσαρμογή: Πολύχρωμο Σχολείο
(2016)

Δ. Δραστηριότητα: «Δικαιοσύνη, ισότητα και ανθρώπινα δικαιώματα»

Διάρκεια: 40 λεπτά

Διδακτικοί στόχοι: Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά:

- Θα περιγράψουν τι πιστεύουν ότι σημαίνει δίκαιη, ίση και με σεβασμό μεταχείριση μέσα στην οικογένεια, στο σχολείο, στην κοινωνία και στο εργασιακό περιβάλλον.

- Θα υποστηρίξουν τις προσωπικές τους ποιότητες που χρειάζονται για έναν κόσμο όπου όλα τα άτομα θα απολαμβάνουν ίση μεταχείριση.

Περιγραφή Δραστηριότητας:

1. Ζητήστε από τα παιδιά να δημιουργήσουν ομάδες των 3-4 ατόμων και στη συνέχεια να σκεφτούν πώς θα ήταν ένας κόσμος, όπου θα υπήρχε δίκαιη και ίση μεταχείριση όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλή, τη θρησκεία και τον βαθμό φυσικής τους ικανότητας (αναπηρίας).
2. Ζητήστε από κάθε ομάδα να σκεφτεί και να γράψει τους κανόνες που θα έπρεπε να ισχύουν, ώστε να έχουμε έναν τέτοιο κόσμο. Δώστε 5 λεπτά γι' αυτό.
3. Στη συνέχεια ζητήστε από τις ομάδες να επιλέξουν μόνο πέντε κανόνες από τη λίστα τους και γράψτε τις επιλογές τους στον πίνακα.
4. Εξηγήστε στα παιδιά ότι στο παρελθόν κάποιοι άνθρωποι σκέφτηκαν πολύ για το πώς θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένας δίκαιος κόσμος, όπου κάθε άνθρωπος να χαίρει σεβασμού και αξιοπρέπειας. Σκέφτηκαν πώς θα μπορούσαν να προστατευτούν οι άνθρωποι και ποιοι κανόνες θα χρειάζονταν γι αυτό. Ένα εργαλείο που έχει αναπτυχθεί, για να μας βοηθήσει να κάνουμε έναν κόσμο όπου ο καθένας αντιμετωπίζεται ισότιμα και με σεβασμό είναι η **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών (UNDHR)**. Ένα άλλο είναι η **Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC)**, η οποία εστιάζει ειδικά στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα παιδιά. Ένα άλλο είναι η **Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων Εναντίον των Γυναικών (CEDAW)**, η οποία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο που αντιμετωπίζονται οι γυναίκες.
5. Ρωτήστε τα παιδιά αν έχουν ακούσει ποτέ τη φράση «Ανθρώπινα Δικαιώματα». Αν την έχουν ακούσει, ζητήστε τους να σας πουν ποια ανθρώπινα δικαιώματα πιστεύουν ότι απολαμβάνουν τα ίδια.
6. Γράψτε τον ορισμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στον πίνακα:

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι δικαιώματα που ανήκουν σε κάθε άτομο, απλώς γιατί είναι άνθρωπος. Όλοι/ες έχουν ανθρώπινα δικαιώματα λόγω της πεποίθησης ότι κάθε άνθρωπος γεννιέται ίσος, με αξιοπρέπεια και δικαιώματα. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να αντιμετωπίζονται με σεβασμό και δικαιοσύνη.

Με τα χρόνια, διάφορες Συμβάσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχουν αποφασιστεί διεθνώς. Οι περισσότερες κυβερνήσεις έχουν υπογράψει αυτές τις διεθνείς συμβάσεις για να δηλώσουν ότι θα προστατεύσουν τα δικαιώματα των ανθρώπων που ζουν στη χώρα τους. Οι συμβάσεις είναι ένας κατάλογος προσδοκιών που προορίζονται για να προστατευτεί η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και να διασφαλιστεί η ευημερία τους. Όταν μια χώρα υπογράφει μία σύμβαση αναλαμβάνει την υποχρέωση να κάνει τα πάντα για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της.

7. Εξηγήστε ότι στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού συμπεριλαμβάνονται πολλά και σημαντικά Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Γράψτε τα δύο πιο γνωστά από αυτά στον πίνακα:

- Από τη στιγμή της γέννησής τους τα παιδιά είναι ελεύθερα και όλα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.
 - Κάθε άτομο μπορεί να απολαμβάνει τα δικαιώματά του ανεξάρτητα από το φύλο του, το χρώμα του, τη γλώσσα που μιλάει, τις ιδέες και τις πεποιθήσεις του, τη θρησκεία του, την οικονομική του κατάσταση και τη χώρα όπου γεννήθηκε.
8. Ζητήστε από τα παιδιά να συγκρίνουν αυτά με όσα σκέφτηκαν. Πώς θα έφτιαχναν έναν καλύτερο κόσμο. Τι είναι παρόμοιο και τι διαφορετικό;
9. Θα μπορούσατε να εκτυπώσετε και να μοιράσετε στα παιδιά τη «Διεθνή σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού με απλά λόγια», από το Υποστηρικτικό υλικό.

Πηγή: Connect with respect: Preventing gender-based violence in schools

Μετάφραση –Προσαρμογή: Μαρία Πατεράκη για το Πολύχρωμο Σχολείο (2019)

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για τα δικαιώματα του παιδιού στο αρχείο **Unicef - Εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος παιδιών και γονέων που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και την ταυτότητα φύλου**, από τους Οδηγούς του Πολύχρωμου Σχολείου.

Η συνάντηση κλείνει με μια άσκηση έκφρασης συναισθήματος. Καθόμαστε όλοι σε κύκλο και ο/η καθένας/καθεμιά αναφέρει το συναίσθημα που αισθάνεται: χαρά, αγωνία, ανησυχία, ανακούφιση κλπ. «Προτείνω καθένας/καθεμιά να πει με μια λέξη ή σύντομη φράση πώς νιώθει αυτή τη στιγμή».

Τελικό προϊόν-επέκταση:

- Η συζήτηση που διεξάγεται για την ανταλλαγή-έκφραση ιδεών και σκέψεων κατά τη διάρκεια ή μετά το τέλος κάθε δραστηριότητας.
- Τα παιδιά γράφουν τους δικούς τους κανόνες για έναν δίκαιο, με ισότητα για όλες και όλους κόσμο.
- Το δρώμενο στη δραστηριότητα **Γ**.
- Δημιουργία αφίσας για τα ανθρώπινα δικαιώματα με μέσα συμβατικά, χαρτί και κόλλες. Επίσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα διαδικτυακά εργαλεία παρασκευής κολάζ, όπως π.χ. <https://www.canva.com/create/posters/>, το οποίο μπορεί και να αναρτηθεί στον ιστοχώρο της ομάδας, όπως το padlet.
- Προτρέπουμε τα παιδιά να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικές με τη δραστηριότητα **Δ**.

Περισσότερες ιδέες και προτάσεις για το τελικό προϊόν και επέκταση των Εργασιών, μπορείτε να βρείτε και να επιλέξετε κατά περίπτωση (ανάλογα την ηλικιακή ομάδα, το Πρόγραμμα Σπουδών, τα ενδιαφέροντα, το δυναμικό της τάξης κτλ.) στο αρχείο, «**Οδηγίες-Προτάσεις για την αξιοποίηση του Εκπαιδευτικού υλικού**». Στο ίδιο έγγραφο θα βρείτε τρόπους με τους οποίους οι ίδιες εργασίες μπορούν να ολοκληρωθούν διαδικτυακά.

Σας προτείνουμε να διαβάσετε το **Εγχειρίδιο εκπαιδευτικών για μια συμπεριληπτική εκπαίδευση**, από τους Οδηγούς του Πολύχρωμου Σχολείου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με βάση τη βιωματική μεθοδολογική προσέγγιση, τα θέματα προσεγγίζονται με τρόπο ώστε κάθε μαθητής και μαθήτρια συμπεριλαμβανομένων των εμποδιζόμενων αλλά και από διαφορετικό υπόβαθρο μαθητριών/-τών, να μη νιώσουν προσβολή, αποκλεισμό ή άβολα συναισθήματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αντίθετα κάθε μαθητής και μαθήτρια ενδυναμώνεται μέσα από τη δική του πραγματικότητα και το δικό του πολιτισμικό και ηθικό πλαίσιο, ώστε να αποκτά ικανότητες και να υιοθετεί στάσεις, αξίες και συμπεριφορές που να ενισχύουν τις ικανότητές του για δημοκρατικό πολιτισμό.

Συγκεκριμένα: Εάν οι εμποδιζόμενοι μαθητές /-τριες δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να συμμετέχουν, τους δίνουμε τον ρόλο του/της καθοδηγητή/-τριας, για την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων που απαιτούν κίνηση.